

Sygn. akt VI U 1689/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – st. sekr. sądowy Hanna Kauczor

po rozpoznaniu w dniu 4 października 2018 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: D. N.

od decyzji Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w B.

z dnia 21 czerwca 2018 r. numer(...)

w sprawie: D. N.

przeciwko: Dyrektorowi Wojskowego Biura Emerytalnego w B.

o wysokość świadczenia

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala procentowy wymiar przysługującej ubezpieczonemu emerytury na 54,27%,
- 2) stwierdza, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 czerwca 2018 r. Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w B. przyznał ubezpieczonemu D. N. emeryturę wojskową od

(...)r. w wysokości 2 642,03 zł. Na wymiar świadczenia składa się procentowy wymiar przysługującej emerytury w wysokości 53,77% z tytułu wysługi emerytalnej. Załącznik do decyzji stanowi tabela dotycząca wysługi emerytalnej, w której wskazano, że okresy służby wojskowej i równoważne w warunkach szczególnych zaliczane ze zwiększeniem 0,5% za każdy miesiąc wynoszą 1 rok 5 miesięcy 10 dni i ogółem procentowy wymiar z tego okresu wynosi 9%.

Odwołanie od tej decyzji wniósł ubezpieczony domagając się jej zmiany i ustalenia, że procentowy wymiar emerytury powinien wynosić 54,27%. W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał, że był żołnierzem zawodowym od 6 czerwca 2001 r. do 30 kwietnia 2018 r., a w czasie służby przebywał na misjach wojskowych w strefach działań wojennych

w polskim kontyngencie wojskowym. W ocenie ubezpieczonego, organ rentowy powinien ustalić wskaźnik procentowy za wyszczególnione okresy nie w wysokości 9%, a w wysokości 9,5% przyjmując łącznie 19 miesięcy po 0,5%.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony D. N. był żołnierzem zawodowym od dnia 6 czerwca 2001 r. do dnia 30 kwietnia 2018 r. W czasie służby trzykrotnie przebywał na misjach wojskowych w strefach działań wojennych w polskim kontyngencie wojskowym: od 21 lipca 2006 r. do 24 stycznia 2007 r. w I. (6 miesięcy 4 dni), od 24 maja 2009 r. do 29 października 2009 r. w A. (5 miesięcy 6 dni), od 3 kwietnia 2011 r. do 2 października 2011 r. w A.(6 miesięcy). Wyżej wskazane okresy są okresami pełnienia służby wojskowej uzasadniającej podwyższenie emerytury wojskowej na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin.

Bezsporne, nadto akta organu rentowego – odpis przebiegu służby k. 1, świadectwo służby k. 4-5, zaświadczenia k. 6-8.

Sąd w niezbędnym zakresie ustalił stan faktyczny na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, jednakże wskazać należy, że spór miał charakter sporu prawnego i dotyczył wykładni przepisów.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługiwało na uwzględnienie. Kwestią sporną w niniejszym postępowaniu była kwestia wykładni przepisów ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, a także przepisów wykonawczych do tej ustawy. Zdaniem ubezpieczonego okres służby wojskowej uzasadniającej podwyższenie emerytury wyniósł w jego przypadku 19 miesięcy, a procentowy wskaźnik powinien zostać ustalony na 9,5%, ponieważ emeryturę wojskową podwyższa się o 0,5% za każdy rozpoczęty miesiąc pełnienia służby. Ubezpieczony stanął na stanowisku, że tych okresów służby nie należy sumować, w związku z czym należy do pełnych miesięcy doliczyć jeszcze dwa miesiące (za 4 dni służby rozpoczętej w Iraku i za 6 dni służby rozpoczętej w Afganistanie). Organ rentowy zaś ustalił okres służby na 18 miesięcy, wskutek czego przyjął procentowy wskaźnik 9%, ponieważ zdaniem organu rentowego te okresy podlegają zsumowaniu i ubezpieczonemu dolicza się jedynie miesiąc za łącznie 10 dni służby.

Przechodząc do przepisów prawa w tej materii na wstępie należy wskazać, że żołnierzom zwolnionym z zawodowej służby wojskowej przysługuje z budżetu państwa, na zasadach określonych w ustawie, zaopatrzenie emerytalne z tytułu wysługi lat lub w razie całkowitej niezdolności do służby, a członkom ich rodzin - w razie śmierci żywiciela.

W ramach zaopatrzenia emerytalnego przysługuje na zasadach określonych w ustawie m.in. emerytura wojskowa (art. 1, art. 2 pkt 1 ppkt a ww. ustawy). W myśl art. 12 ww. ustawy emerytura wojskowa przysługuje żołnierzowi zwolnionemu z zawodowej służby wojskowej, który w dniu zwolnienia z tej służby posiada 15 lat służby wojskowej w Wojsku Polskim,

z zastrzeżeniem art. 12a (dot. zaliczenia urlopu wychowawczego do służby wojskowej),

z wyjątkiem żołnierza, który ma ustalone prawo do emerytury określonej w ustawie

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, obliczonej z uwzględnieniem okresów służby wojskowej w Wojsku Polskim i okresów równorzędnych z tą służbą (w myśl art. 13 ust. 1 jako równorzędne ze służbą wojskową w Wojsku Polskim traktuje się: przypadające w czasie od dnia 1 września 1939 r. okresy: działalności w ruchu oporu,

z wyłączeniem tajnego nauczania, służby w armiach sojuszniczych, pobytu w niewoli lub

w obozach dla internowanych żołnierzy, a także okresy służby uwzględniane przy ustalaniu prawa do emerytury policyjnej). W tym miejscu wskazać należy, że okresy służby wojskowej w Wojsku Polskim i im równorzędne łącznie z okresami z okresami, o których mowa w art. 14 i 16 (które podlegają doliczeniu) stanowią w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 7 ww. ustawy wysługę emerytalną.

W art. 15 powołanej ustawy rozrózniono sposób obliczania wysokości emerytury dla żołnierzy, którzy pozostawali w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. oraz dla żołnierzy, którzy zostali powołani do zawodowej służby wojskowej po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. W związku z tym, że ubezpieczony był żołnierzem zawodowym od 6 czerwca 2001 r. zastosowanie znajdzie przepis art. 15a ww. ustawy zgodnie z którym emerytura dla żołnierza, który został powołany do zawodowej służby wojskowej po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., wynosi 40% podstawy jej wymiaru za 15 lat służby wojskowej i wzrasta według zasad określonych w art. 15 ust. 1 pkt 1 i ust. 1a-5. W myśl art. 15 ust. 3 ww. ustawy emeryturę podwyższa się o 0,5% podstawy wymiaru za każdy rozpoczęty miesiąc pełnienia służby na froncie w czasie wojny lub w strefie działań wojennych. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki podwyższania emerytury, o których mowa w ust. 2 i 3, uwzględniając m.in.: miesięczne okresy pełnienia służby na froncie w czasie wojny lub w strefie działań wojennych. W myśl § 4 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 lipca 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków podwyższania emerytur wojskowych emeryturę wojskową podwyższa się o 0,5% podstawy wymiaru za każdy rozpoczęty miesiąc pełnienia służby w strefie działań wojennych w polskich kontyngentach wojskowych wydzielonych z Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej lub przez kierowanych do pełnienia służby w tej strefie z polskich przedstawicielstw wojskowych oraz polskich zespołów łącznikowych przy organizacjach międzynarodowych i międzynarodowych strukturach wojskowych albo bezpośrednio z organizacji międzynarodowych, międzynarodowych struktur wojskowych i obcych jednostek wojskowych. Z powyższych przepisów ustawy oraz rozporządzenia zatem wprost wynika, że przewiduje się możliwość podwyższenia emerytury o 0,5% podstawy wymiaru za każdy rozpoczęty miesiąc pełnienia służby w strefie działań wojennych w polskich kontyngentach wojskowych wydzielonych z Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej

W dziale IV „Ustalanie prawa do zaopatrzenia emerytalnego” w art. 37 zawarto delegację ustawową dla Ministra Obrony Narodowej w celu określenia w drodze rozporządzenia trybu postępowania i właściwości organów w sprawach zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy oraz uprawnionych członków ich rodzin, wskazując elementy wniosku o ustalenie prawa do zaopatrzenia, dowody niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia oraz sposób i terminy wypłaty świadczeń, a także wzoru i trybu wydawania legitymacji emeryta-rencisty wojskowego, uwzględniając organ uprawniony do wydawania, wymiany i dokonywania wpisów, w tym wpisu o niezdolności do samodzielnej egzystencji, oraz przypadki wymiany legitymacji, mając na względzie zapewnienie realizacji prawa emeryta i rencisty do zaopatrzenia emerytalnego oraz zapewnienie sprawności postępowania w tym zakresie. W myśl § 26 ust. 1 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 10 lutego 2012 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organów w sprawach zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz uprawnionych członków ich rodzin, przy obliczaniu wysługi emerytalnej sumuje się poszczególne okresy o jednakowym procentowym wskaźniku, obejmujące lata, miesiące i dni. Sumę dni zamienia się na miesiące, przyjmując za miesiąc trzydzieści dni kalendarzowych. Sumę miesięcy zamienia się na lata, przyjmując pełne 12 miesięcy za jeden rok. W końcowym podsumowaniu okresy niepełnych miesięcy nie są uwzględniane, z wyjątkiem okresów, o których mowa w art. 15 ust. 3 ustawy. Treść powyższych przepisów mogłaby prowadzić do wniosku, że okresy sporne w niniejszej sprawie powinny podlegać sumowaniu, co w konsekwencji spowodowałoby, że ubezpieczony łącznie miałby 1 rok 5 miesięcy i 10 dni. Jednocześnie, gdyby ww. okresy nie były okresami, o których mowa w art. 15 ust. 3 ustawy to wówczas te 10 dni nie byłoby uwzględnione. Jednakże w związku z tym, że są to okresy objęte wyjątkiem, to okresy niepełnych miesięcy muszą być uwzględnione. Zdaniem Sądu, wykładnia omawianego przepisu nie może pozostawać w oderwaniu od treści art. 15 ust. 3 ustawy, który wyraźnie i wprost przewiduje podwyższenie emerytury o 0,5% podstawy wymiaru za każdy rozpoczęty miesiąc pełnienia służby, ani w oderwaniu od przepisów wykonawczych dotyczących tego przepisu ustawy (czyli § 4 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 lipca 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków podwyższania emerytur wojskowych), które również przewidują podwyższenie za każdy rozpoczęty miesiąc. Ubezpieczony, będąc żołnierzem zawodowym, w czasie służby trzykrotnie przebywał na misjach wojskowych w strefach działań wojennych w polskim kontyngencie wojskowym: od 21 lipca 2006 r. do 24 stycznia 2007 r. w Iraku (6 miesięcy 4 dni), od 24 maja 2009 r. do 29 października 2009 r. w Afganistanie (5 miesięcy 6 dni), od 3 kwietnia 2011 r. do 2 października 2011 r. w

Afganistanie (6 miesięcy). Nie budzi zatem żadnych wątpliwości, że były to trzy oddzielnie, niezależne od siebie okresy. Ubezpieczony dwukrotnie rozpoczynał miesiąc pełnienia służby – w 2007 r. w Iraku

i w 2009 r. w Afganistanie. W związku z powyższym, zdaniem Sądu rozpoczęte miesiące (kolejno 4 i 6 dni) nie podlegają sumowaniu i za każdy z nich, na podstawie art. 15 ust. 3 ustawy w zw. z § 4 ust. 1 pkt 2 ww. rozporządzenia, ubezpieczonemu przysługuje podwyższenie 0,5%. Takie stanowisko uzasadnione jest tym, że są to okresy szczególne, w stosunku do których ustawa przewidziała osobne przepisy wykonawcze i te przepisy szczególne przewidują podwyższenie za każdy rozpoczęty miesiąc pełnienia służby, to sprzeczne z prawem byłoby sumowanie dni stanowiących rozpoczęte miesiące służby.

W odniesieniu do § 26 ust. 1 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 10 lutego 2012 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organów w sprawach zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz uprawnionych członków ich rodzin, na którym swoją argumentację opiera organ rentowy, należy podkreślić, że ten przepis przewiduje wyjątek dla okresów z art. 15 ust. 3 i nakazuje uwzględniać okresy niepełnych miesięcy. Chociaż na pierwszy rzut oka, mogłoby wydawać się, że dni podlegają sumowaniu i zamianie na miesiące, to jednak taka wykładnia przepisu rozporządzenia jest niezgodna z literalnym brzmieniem szczególnego przepisu ustawy i z tego względu jest niedopuszczalna. Okresy niepełnych miesięcy, w przypadku okresów z art. 15 ust. 3, powinny być uwzględnione w ten sposób, że każdy z tych okresów stanowi odrębny miesiąc, za który przysługuje podwyższenie. Innymi słowy, kompleksowa interpretacja wyżej zacytowanych przepisów ustawy i rozporządzeń prowadzi do wniosku, że dni rozpoczętej każdorazowo służby uznaje się za miesiące, za które podwyższa się emeryturę o 0,5%.

Warto na marginesie wskazać, że orzecznictwo również potwierdza wyżej zaprezentowaną wykładnię przepisów. W uzasadnieniu wyroku z dnia 29 października 2014 r. (sygn. akt III AUa 756/14) Sąd Apelacyjny w Białymstoku stanął na stanowisku, że „(...) treść tych przepisów nie pozostawia wątpliwości, iż w przypadku służby w strefie działań wojennych każdy rozpoczęty miesiąc służby powoduje podwyższenie podstawy wymiaru świadczenia niezależnie od tego, ile dni w tym miesiącu służba była pełniona (...)”, takie stanowisko zostało ponownie wyrażone w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego

w Białymstoku z dnia 2 grudnia 2014 r. w sprawie III AUa 898/14. Z kolei zaś Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w uzasadnieniu wyroku z dnia 19 grudnia 2012 r. (sygn. akt III AUa 905/12) stwierdził, że „(...) przewidziane w art. 15 ust. 3 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin podwyższenie emerytury m.in. z tytułu tak określonej służby w sposób autonomiczny i wyczerpujący regulowało zasady wyliczenia tego zwiększenia stanowiąc wprost, że emeryturę podwyższa się o 0,5% podstawy wymiaru za każdy rozpoczęty miesiąc pełnienia służby (...)”.

Mając na względzie powyższe, Sąd w punkcie 1. wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił procentowy wymiar przysługującej ubezpieczonemu emerytury na 54,27 %.

W punkcie 2. wyroku, Sąd na podstawie art. 11 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych w zw. z art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS stwierdził odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniego okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ rentowy przed wydaniem decyzji dysponował pełną dokumentacją, a nieprawidłowość decyzji wynikała jedynie z błędnej wykładni przepisów, a w konsekwencji błędnego zastosowania przepisów prawa materialnego.

SSO Ewa Milczarek